שֶׁל שָׁה שֶׁאָכְלוּ פֶּרֶק שְׁבִיעִי בְּרָכוֹת מח

מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

לַאֲתוֹנֵי קָטָן פּוֹרֵחַ. שֶׁלֹּא מִדַּקְדְּקָן בּוֹ אֹם בָּא לְכָלֵּל שָׁמִיט לוֹ נְאוֹ וּמִה הֵן שָׁמִיט י"ג שָׁמִיט וְיוֹם אֶחָד: **מְדַיָּיפָא.** גֵּנֶב (ג) : **מִקְּצָיָיה.** מִקָּן שֶׁלּוֹ מִקְּטָנוּתוֹ: **בּוּצִין.** דְּבָשׁ וְוֹתִיל וְגִרְסִי מִקְּטָנוּתוֹ וְקָטוּף הוּא שֶׁכָּף לְחֵילוֹן מִיכָּר אֹם יְסִיר מִשֶּׁעָה שֶׁהוּא חוֹנֵט וְוֹיֵלֹּא מִתּוּף הַשֶּׁכָּף מִיכָּר אֹם יְסִיר טוֹב: **וְאִיהוּ סָבַר.** רַבִּי זֵירָא שֶׁהָיָה חוֹנֵט וְוֹיֵלֹּא (ד) וּמִתְחָרֵט עַל

[פרקין נ.]

שֶׁלֹּא שָׁחַט עַל הַשֶּׁפֶשׁ סָבַר בְּעִינָן דְּלֵיכוֹל דָּגָן וְלֹא בְּעֵי מִיעֵיהּ שֶׁהָא לֹא הָיָה מִתְּחִיל: **יַאי מַלְּבָא.** מַמְלְכֵי בֵּית חֶשְׁמוֹנַאי הָיָה וְהָכָא הָכָא מִשְׁמוֹנַאי הָיָה יִשְׂרָאֵל שֶׁבָּאוּ לְעָסְלוֹ מִן הַסְּפוּפָה בְּמַסֶּכֶת קִידּוּשִׁין (דף סא.): **סַלְסַלָּה וְתִרוֹמֶמֶךָ.** סַיְּפִיהּ דְּקָרֵיהּ הָכְבַּדְתָּ כִּי תְחַבְּקֶנָּה: **הֵיכִי אֲבָרֵיךְ.** וְלֹא לְקַיְּמָהּ אוֹמֵר נְבָרֵךְ שֶׁאָכַל נַאי וְהַבְּרוּכוֹ אוֹמֵר שֶׁמְּעוֹן בֶּן שֶׁטַח דְּעָבַד. שֶׁבֵּירֵךְ לְהוֹצִיאָם יְדֵי חוֹבָתָם בְּמוֹ בְּמִלְּתוֹ כְּמוֹ אֶחָד שֶׁשָּׁתָה דָּעָבַד. אֵין לוֹ לָדַם מוֹדֶה לוֹ: **עַד שֶׁיֹּאכַל בְּזַיִת דָּגָן.** וּמִכּוֹ אֶכֶל בְּזַיִת דָּגָן מִיכָּא מִפִּיהָ לֹא עַל גַּב בְּזַיִת דָּגָן שֶׁיּוֹרֵל דְּרַבָּנָן הוּא דְּאֶמֶר בְּפֶרֶק מִי שֶׁמֵּתוֹ (דף כ:) מִיכוֹ בֵּיוָן דְּמִיחַיֵּיב מִדְּרַבָּנָן מְחוּיֵיב בְּדָבָר קָרֵיגוּ וּמוּלֵיהּ רַבִּים יְדֵי חוֹבָתוֹ וְ"ת בְּקָטָן שֶׁסוּגֵיעַ לְחוּבָּה הָא לֹא אָמֶר הָכִי מִיכָּהוּא לְפִי מִדְּרַבָּנָן לֹא מִיחַיֵּיב דְּעַיְּיהוּ בְּחַבּוּרָה (ה) הוּא דְּקָרֵיגוּ וּבְעֵיגוּ ס"ג פְּסַק זוּקָא דְּחָלְבוּ לְחִיבוּ כְּזַיִת לוֹ כְּבֵילָה דְּכַוּוּיוּהוּ חָבָל אֹכְלוּ וְשָׁבְעוּ לֹא מִפִּיק יְדֵי חוֹבָתוֹ אֶפְקַר לְהַשְׁמִיעָה דְּכָל יַאי וְחַבְרָיו אֹכְלוּ וְשָׁבְעוּ וַאֲפִקִּיעוּ שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח וְאֹם אֶחָד לְדָעָרְמֵיהּ הוּא דְּעָבַד שֶׁמְּעוֹן אֶלָּא הָכִי הָא לֹא אֹכֶל עִמָּהֶם אֶלָּא גְּרוֹגֶרֶת אַחַת מִצְּטָרֵף אֲצִטְרוּפֵי מִצְטָרֵף אֲבָל לְהוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן עַד שֶׁיֹּאכַל כְּזַיִת דָּגָן אֵיתֵיהּ נַמִּי אָמַר רַב חָנָא בַּר יְהוּדָה מִשְׁמֵיהּ דְּרָבָא אֲפִי' לֹא טָבֵל

וְלֵית הִלְכְתָא כְּכָל הַנֵּי שְׁמַעְתָּתָא אֶלָּא כִּי הָא *דְּאָמַר רַב נַחְמָן אֶקָּטָן הָיוּ דָּעֵי לְמִי מְבָרְכִין מְנַפְּנִין עֲלֵיהֶן אַבָּיֵי וְרָבָא הָווּ יָתְבֵי קַמֵּיהּ דְּרָבָה אָמַר לְהוּ רַבָּה לְמִי מְבָרְכִין אֲמָרֵי לֵיהּ לְרַחֲמָנָא וְרַחֲמָנָא הֵיכָא יָתִיב רָבָא אַחֲרֵי לְשִׁמְעֵי טְלָלָא אַבָּיֵי נָפַק לְבָרָא אַחֲרֵי כְּלַפֵּי שְׁמַיָּא אָמַר לְהוּ רַבָּה תַּרְוַיְיכוּ רַבָּנָן הֲוֵיתוּ הַיְינוּ דְּאֲמָרֵי אִינְשֵׁי *בּוּצִין בּוּצִין מִקַּטְפֵיהּ דְּרַע: א"ר יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַב שְׁמוּאֵל בַּר שִׁילַת מִשְׁמֵיהּ דְּרַב תִּשְׁעָה אֹכְלוּ דָּגָן וְאֶחָד אֹכֵל יָרָק מְצַטְרְפִין א"ר זֵירָא בְּעֵאי מִינַּיהּ מֵרַב יְהוּדָה שֶׁמְּנָה מַהוּ שֶׁבָּעָה מַהוּ יא"ל לֹא שָׁנָא שִׁשָּׁה (ו) *וַדַּאי לֹא מִיבָּעֵיָא לִי א"ל רַבִּי יִרְמְיָה שֶׁפִּיר עֲבָרַת דְּלֹא אִיבָּעֵיָא לָךְ הָתָם מַעֲמָא מַאי מִשּׁוּם דְּאִיכָּא רוּבָּא הָכָא נַמִּי אִיכָּא רוּבָּא וְאִידוּ סָבַר *רוּבָּא דְּמִינְכַּר בְּעִינָן. יַאי מַלְכָּא וּמַלְכְּתָא כְּרִיכוּ רִיפְתָּא בַּהֲדֵי הֲדָדֵי וּמִדְּקָטֵל לְהוּ לְרַבָּנָן לֹא הֲוָה לֵיהּ אִינְיָשׁ לְבָרוּכֵי לְהוּ אָמַר לָהּ לְרַבִּיתְהוּ מַאן יְהִיב לָן גְּבֶרָא *דְּמִבְרַךְ לָן אָמְרָה לֵיהּ אִשְׁתַּבַּע לִי דְּאִי מַיְיתֵינָא לָךְ גְּבֶרָא דְּלֹא מְצַעֲרַתְּ לֵיהּ אִשְׁתַּבַּע לָהּ אַיְיתִיתֵיהּ לִשְׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח אַחוּהּ אוֹתֲבֵיהּ בֵּין דִּידֵיהּ לְדִידָהּ אָמַר לֵיהּ חַיֵּית כַּפָּה וְקָרֵא עָבְדִינָא לָךְ אָמַר לֵיהּ לָאו אַתְּ קָא מוֹקֶרֶת לִי אֶלָּא אוֹרַיְיתָא הִיא דְּמוֹקֶרֶא לִי דִּכְתִיב סַלְסַלֶהָ וּתְרוֹמְמֶךָ *תְּכַבְּדֶךָ כִּי תְחַבְּקֶנָּה אָמַר לָהּ קָא חָזֵית דְּלֹא מְקַבֵּל מָרוּת יָהֲבוּ לֵיהּ כָּסָא לְבָרוּכֵי אָמַר הֵיכִי אֲבָרֵיךְ בָּרוּךְ שֶׁאָכַל נַאי וַהֲבִיבֵי מִשֶּׁלּוֹ שַׁתְּיֵיהּ לְהַהוּא כָּסָא יָהֲבוּ לֵיהּ כָּסָא אַחֲרִינָא וְבָרִיךְ א"ר אַבָּא בְּרֵיהּ בַּר אַבָּא (*א"ר יוֹחָנָן) שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח *דְּעָבַד לְגַרְמֵיהּ הוּא דְּעָבַד דְּהָכִי אָמַר ר' חִיָּיא בַּר אַבָּא אי"י לְעוֹלָם אֵינוֹ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן עַד שֶׁיֹּאכַל כְּזַיִת דָּגָן (ג) מִיתֵיבֵי רשב"ג אוֹמֵר עֲלֶה וְהַסֵּב עִמָּהֶם יאֲפִילוּ לֹא טָבַל עִמָּהֶם אֶלָּא בְּצִיר וְלֹא אָכַל עִמָּהֶם אֶלָּא גְּרוֹגֶרֶת אַחַת מִצְּטָרֵף אֲצִטְרוּפֵי מִצְטָרֵף אֲבָל לְהוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן עַד שֶׁיֹּאכַל כְּזַיִת דָּגָן אֵיתֵיהּ נַמִּי אָמַר רַב חָנָא בַּר יְהוּדָה מִשְׁמֵיהּ דְּרָבָא אֲפִי' לֹא טָבַל

[עיין תוס' מפסחים קנ: ד"ה כיון]

[גי' מיגות הלגו נראה דעשות הדפוס הוא]

[קטן פורח כפי' ר"ח ויודע מ"ע]

גליון הש"ס

[תוס' ד"ה ולית]

[לפמ"ש מהרש"ל פס"ל אין זה בנוסח הגמ' אלא רש"י מפרש פ"ז פוקמ דקרא ע"פ ועי' תוס' עירובין סה. ד"ה בלר וכו' מ"ש בשם הירושלמי וש"ע שו' ר"ח ל"ב: ד"ה משולש]

רב נסים גאון

יַאי מלכא כריך ריפתא ולא הוה ליה אינשי דעבריך ליה אמרה ליה דבתיבו השתא דקטלת לכולהו רבנן מאן מבריך לך. איהא מיפרשי שיבריא בגמ' קדושין בפ' האומר להבדו (דף סו) שנתבלבלה (ותעה) [הרעה] עליי אלעזר בן פתירה ועליי יהודה בן בדיקה ויודעני כל חכמי ישראל והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שטח והחזיר את התורה לישנה ובמס' סוטה בפ' עגלה ערופה (ד' מז) אמרי' בר קשל יאי אתי מלכא לרבנן אמטיגרו אחתי' לשמעון בן שטח איהא נמי בפ' כל ישראל יש להם חלק (דף קז) ובתלמוד א"י דתאי פירקא אמרי' שו נזירים עלו בימי שמעון בן שטח ק"נ מרן מצאו להן פתח וק"נ לא מצאו להן פתח שלח שמעון בן שטח לגבי יאי מלכא אמר ליה אית הכא שליש מאות נזירין ואיתן בעיין תשע מאה קוריבון הב לי פלגא מן דידך אנא יהיב פלגא מן דידי שלח ליה ת"נ אול לישאנא בישא אמר ליה דלא יהב ליה מן דילי מלכא וכעס דחיל שמעון בן שטח תרק בחר יומין סלקן בני נשי דרבנן מן מלכותיה דפרס לגבי יאי מלכא מראכלין אמרין

[חד נבר סב וכו'] תעקדה דשלוה בבראשית דר' השעיה בפרשת וירא יעקב כי יש שבר במצרים דקשיא הא אראית בגמ' דיהן כי אפשר שהקב"ה המעשה הה דבעום שנפל בלבו של יאי המלך על ר' שמעון זה המעשה דנזכר הזו שנאמר בו נזרקה בו מיתה ויהרגו כל חכמי ישראל וכשראה שמעון בן שטח חשש שנא יראנה עליו ויעשינהו על אותו המעשה שהיה והלך ונתחבא עד שקבלה אותיתו עליו אמונת שלום מן המלך ואחר כו' נתא מרמתבא ובכנם אצלה הה שעלה לו מן הנורין רב פלגא מדידך ואנא יהיב פלגא מדידי אמת הוי דברי כי כמו שעיין בדרדרים וחקרם עפה עד שנתבדר לו שאינן קיימין והודה לתן שפטורין רם מלחבריא קרבן עלידם בדשפרש באותו המעשה ק"נ נמצאו להם פתח הוה לו לומר פלגא מדידי כלומר מתורתו הוראותו ודנו צד החדדין שלו וכבר שאלו המלך בשבול ודבר הזה והחזיר לו תשובה בזה הענין כדאמרינן (פס) אותא שאל יהיב בן מלכא למלכתא אמר ליה אפליה בך את מן נמנוך אנא מן אורייתי דכתיב (קהלת ח) כי בעל החכמה בעל הבסף:

הגהות הב"ח (ה) גמ' לא שנא שפה (ולדוי) תז"מ וכ"כ רש"י גורס ווי: (ב) שם כזיק דגן וכדתניא דשב"ע תומר עלה דהיקה: (ג) רש"י ד"ה כולה נג הס"ד ואח"כ מ"ה כולן דלעת מקנה וכו' מקנטנו ואיתי דגרסי: (ד) ר"ה ואיהו וכו' שהיה קוצל. נ"כ נראה שהיה גורס בגמרא שפה ווי לא קמיבעיא לי שהיה מלכר על שלא שתו וכ"ה להדיה בכ"ר פ' נ"ש: (ה) ר"ה עד שיאכל דתבוה: (ו) תוס' ד"ה ולית וכו' כלומר קטן פורח דמזמנין: (ז) בא"ר אמר ר' יוסי כמה אזמנין אחלית:

Courtesy of Tuvias.com